

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 21.III 1967.

Vijeće: Gabro Badovinac, Zvone Rihtman, prof.dr Branko Jakaša

Prijevoz stvari morem - Brodarova odgovornost - Odgovornost lučkog slagača - Dokazna snaga brojačkog listića - Brodar, ukoliko među strankama nije drukčije ugovoreno, odgovara za teret do njegove predaje ispod čekrka - Ako brodar sklopi ugovor s lučkim slagačem o iskrcaju tereta do ispod čekrka, on odgovara i za rad lučkog slagača - Brodarova odgovornost ne isključuje odgovornost lučkog slagača - Lučki slagač ne odgovara ako dokaže da je s teretom manipulirao dužnom pažnjom - Brojački listići s kojima se preuzima teret iz broda, a koji ne sadrže opaske o oštećenju robe, stvaraju oborivu pretpostavku da teret u času preuzimanja nije imao vidljivih oštećenja

Medju strankama je sporno da li je prvotuženi odnosno drugotuženi dužan platiti tužitelju na ime naknade štete 14.280.- n.d. s naslova oštećenja željeznih limova koje je prvotuženi preuzeo na prijevoz i iskrcao u Rijeci, a drugotuženi kao stivador iskrcao iz broda i predao krajnjem korisniku. Prema tužiteljevoj tvrdnji oštećenje robe nastalo je bilo prilikom ukrcaja i prijevoza, bilo prilikom iskrcaja, pa smatra da je za štetu odgovoran prvotuženi kao brodar, odnosno drugotuženi kao stivador i primalac robe.

Rješavajući spor prvostepeni sud je odbio zahtjev tužiteljev prema prvotuženomu, a usvojio je zahtjev prema drugotuženomu s razloga što je nakon provedene rasprave našao da prema naravi oštećenja ono nije moglo nastati kao posljedica štetnih radnji u toku prijevoza. Pretpostavljeno poduzeće koje je brodar angažirao za iskrcaj nije brodaru stavilo nikakve prigovore da su limovi iskrivljeni prilikom ukrcaja ili prijevoza, a takva primjedba da ne postoji ni u teretnici, pa ovo upućuje na zaključak da je ukrcaj izvršen uredno i da je brodar u određenu luku doveo neoštećene limove, pa stoga prvotuženi brodar nije odgovoran za štetu. Iz protesta primaoca limova agentu brodara da je vidljivo da se primalac žalio na nepažnju i nestručnu manipulaciju drugotuženoga. Iz računa drugotuženoga da se vidi da je on vršio iskrcaj čekrk - vagon (kamion) kao i iskrcaj iz brodskog skladišta na obalu ispod čekrka. Krajnji korisnik limova je Brodogradilište "3.Maj", koje je od mjesta iskrcaja udaljeno oko jedan kilometar, a prijevoz je vršen kamionom. Sud smatra da su limovi mogli biti oštećeni samo prilikom iskrcaja iz brodskog skladišta

do kamiona, a na toj relaciji da je limove moglo oštetiti samo pretovarno poduzeće, tj. drugotuženi. Na ovo upućuje protest primaoca od 10.X 1964, u kome se izričito spominje "nesolidan rad radnika prilikom iskrcaja". Visina štete dokazana je vjerodostojnim ispravama.

Presudu žalbom pobijaju tužitelj i drugotuženi zbog povreda formalnog i materijalnog prava, i predlažu da se pobijana presuda ukine i stvar vrati prvostepenom sudu na ponovno raspravljanje i sudjenje.

Drugostepeni sud je prihvatio žalbe tužitelja i tuženika, poništio prvostepenu presudu i stvar vratio na ponovno raspravljanje iz ovih razloga:

Neosnovano uzima prvostepeni sud da prvotuženi nije odgovoran za spornu štetu stoga što prema naravi oštećenja limova ono nije moglo nastati kao posljedica štetnih radnji u toku ukrcaja i prijevoza, a to zbog toga što pretovarno poduzeće nije brodaru stavilo nikakve prigovore da bi limovi bili iskrivljeni prilikom ukrcaja ili prijevoza i da takva konstatacija ne postoji u teretnici.

U smislu odredaba člana 53, stav 1 Zakona o iskorištavanju pomorskih brodova, brodar odgovara za svako oštećenje, manjak i gubitak stvari koje je primio na prijevoz od prijema do predaje, ako ne dokaže da je opterećenje nastalo zbog uzroka koji se nisu mogli izbjeći pažnjom urednog brodarka. Za radnje i propuste osoba kojima se služi u svom poslovanju, brodar odgovara kao za svoje radnje i propuste (član 54, stav 2 Zak.).

Brodar preuzima i predaje teret ispod čekrka ako nije ugovoreno drukčije ili određeno prema mjesnim običajima (čl.44 Zak.), a prema lučkim običajima kod nas prijem i predaja tereta vrši se ispod čekrka broda. Obzirom na to brodar odgovara i za štete koje su nastale u toku iskrcaja do trenutka dok roba nije stavljena na obalu ispod čekrka broda ako to nije drukčije ugovoreno.

Medju strankama je nesporno da je brodar dao nalog drugotuženomu da izvrši iskrcaj spornog tereta, pa je slijedom važećih propisa odgovoran primaocu odnosno njegovom pravnom sljedniku za štete koje su nastale i u toku iskrcaja do pod čekrk, ako su te štete posljedica radnji i propusta brodarka odnosno osoba kojima se u svom poslovanju služio, tj. propusta drugotuženoga stivadora koji je bio brodarov pomoćnik za iskrcaj robe iz broda pod čekrk. Obzirom na to prvostepeni sud neosnovano uzima da prvotuženi nije odgovoran za nastalu štetu.

Medjutim kako drugotuženi u toku spora a napose u žalbi ističe da je šteta nastala dijelom iz uzroka koji se ne mogu pripisati propustu stivadorove dužne pažnje, te da su odnosne štete koje su nastale na limovima prilikom iskrcaja nužna posljedica prijevoza robe, tj. veličine limova, i da se odnosna oštećenja nisu mogla izbjeći primjenom dužne pažnje s jedne strane, a s druge strane da je dio štete nastao nakon predaje robe ispod čekrka broda vozarima koji su robu nakon iskrcaja iz broda kamionima prevozili na primaočevu skladište, odnosno da je šteta mogla nastati i prilikom istovara iz prijevoznih sredstava na primaočevim skladištima, potrebno je da sud u ponovnom postupku provođenjem pogodnih dokaza i pažljivim ispitivanjem podnesenih dokaza, tj. brojačkih listića i drugih isprava utvrdi:

a) koja je količina limova nadjena u skladištima broda kao oštećena;

b) koja je količina limova i na koji način oštećena prilikom iskrcaja;

c) da li je drugotuženi vršeci iskrcaj spornih limova iz broda postupao stručno i s dužnom pažnjom koja se od njega traži.

Naime, iz brojačkih listića moći će prvostepeni sud utvrditi koja je količina limova nadjena u oštećenom stanju i bila predana primaocu odnosno njegovom vozaru pod čekrkom.

Utvrđivanjem činjenice da li je drugotuženi prilikom iskrcaja postupao dužnom pažnjom, a što će sud moći utvrditi eventualno vještačenjem, sud će ustanoviti koja je količina limova i na koji način oštećena u toku iskrcaja. Za druge oštećene limove, koji nisu sadržani u brojačkim listićima, zatražit će prvostepeni sud od tužitelja da mu dokaže da su i ti limovi bili oštećeni prilikom iskrcaja do pod čekrk broda. Naime za oštećenje limova koji nisu sadržani u brojačkim listićima ne može se pretpostaviti da su oštećeni prilikom ukrcaja, prijevoza ili iskrcaja iz broda, već da je oštećenje nastalo nakon što je prestala brodarova odgovornost.

G.B.